

Erzsébetváros és vidéke.

Társadalmi, közművelődési, közigazgatási és közgazdasági hetilap.

Előfizetési árak: Egész évre 6 K, félévre 3 K, negyedévre 1 K 50 f, egyes szám 12 f. Hivatalos hirdetések díja: 100 szó után 4 K, minden megkezdett további 100 szó után 1 K 50 f. Nyilttéri közlemények soronként 30 f. Egyéb hirdetések díjai a kiadóhivatalban tudhatók meg.

Megjelenik
minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőség címére küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Névtelenül beküldött cikkeket lapunkban nem közölhetünk.

Az alkoholizmusról.

Ha a munkás nép életmódját figyelemmel kísérjük, azon szomorú tapasztalatra jutunk, hogy az alkohol mérték nélküli élvezte napról-napra nagyobb arányokban lép fel és érezteti, a társadalom nehezebb munkát végző tagjai közt, romboló hatását. Mivel szeretem a nép életet tanulmányozni, megfigyeltem úgy városunkban, mint vármegyénk és más vármegyék területén, s bár láttam sok szépet, jót, egyes vidékeken, de nem titkolhatom el, hogy sok rosszat is tapasztaltam s ezek közt főképen azt, hogy édes hazánk népe, az a mindenható nép, rettenetesen neki adta magát a pálinka ivásnak. Ezen szomorú igazság kiderítéséhez különben nem is kell valami nagy tanulmányozás, mert az iskolás gyermekek egy igen tekintélyes és folyton növevő százalékának nehéz fejűsége, hogy ne mondjam butasága, az ijesztő mérvben növekedő halandóság, meg aztán a kisbirtokosság züllése és a kivándorlások, eléggé igazolják. És mi a legszomorítóbb e dologban? Az, hogy sok helyen s így vármegyénkben is, a nemzeti jelleget fentartani hiva-

tott magyarság jár elül a rossz példával. Oláh és szász honfi társaink sem maradnak némely helyeken hátra, de vannak vidékek, hol — különösen az utóbbiaknál — a mértékletes élet s ennek gyümölcse a vagyonosodás inkább feltalálható, mint a magyarság között. A veszedelmes kór népünket már megfertőztette, s ha idejében nem gondolunk az orvoslásra, még elkésünk vele.

Nézzük Angliát, vagy a kis Dániát, hogy sietnek e veszedelmes betegséget társadalmi és törvényhozási úton gyógyítani! S nálunk, — hol Széchenyi István szavai szerint „még az apa gyilkosnak is meg kellene kegyelmezni“ — senki sem gondol ezen a nemzet életét gyökerében megtámadó kór gyógyítására.

Valyon az a haszon, melyet a szeszgyárosok, regálebérlok, kormárosok zsebre raknak, arányban áll-e ama nagy veszteséggel, mely édes hazánk fajfentartásra hivatott jövő nemzedékét fenyegeti?

Valyon a szociálizmus s még ennél is veszélyesebb társadalmi betegségek melegágyát nem a pálinka mérések büzhödt levegőjében találjuk-e fel? Miért van napjainkban annyi járványos betegség?

Azért, mert népünk bálványja a pálinka megfosztja a szánalomra méltó apró nemzedéket az egészséges tápláléktól s a rossz életmód satnyává és a fertőző betegségek melegágyává teszi az ártatlan kicsinyeket.

Hol találjuk a sok emberölés, gyilkosság, öngyilkosság csiráját? Alig ha nem a pálinka mérésekben! A legrettenetesebb bűnök szála mindannyiszor a kúrta kocsmákba vezetnek. Hány ember pusztul el e veszedelmes betegségben és hány munkás kéz hever tétlenül a börtönök bezárt ajtai mögött az alkohol oktalan élvezete miatt!

Sokat tudnék még elszámolni e nemzet sorvasztó betegség káros hatásáról, de az elmondottakat is bőségesen elegendőnek tartom arra, hogy minden hazáját szerető és a társadalom irányítására befolyással bíró jó magyar honpolgárban felébresszem e betegség gyógyítására irányuló jóindulatot.

Fel tehát! Mindenki siessen azon eszközöket felhasználni, melyek segítségével valamit elérhet, mert egy egészségtől duzzadó nemzedék — melyre a mi hazának nagy szüksége van — fogja meghálni fáradságát!

TÁRCA.

Egy kis pesti pletyka.

Irta: Tusa.

Mikor „Isten hozzád“-ot intett barátainak s mikor megindult az az átkozott pöfékelő masina, dacára szeptember élszejének, olyan kellemetlen hónapvégi hangulat töltte el szívét, hogy majd kicsordult még a könnye is! Pedig még csak szerelmes sem volt, hisz' nagyon régen eltelt az az idő mikor — „a nap sugarai utolsó mosolyogtak aztán végkép eltűntek...“ vagy — „ajkam utolsó leheletében is a te neved említi...“ gondolatok uralták fejét, aztán meg „folyton édes hangját hallotta...“ miközben 5000 rezgésből álló sohaja áthullámozott a „virágillattal telt levegőn“. Most a virágillatot köszén-szag váltotta fel, a kellemes hangot a gözkalapács dübörgése s a különféle gépek dobhártyát tépő zakatolás a szolgáltató!...

És szíve mégis elszorult az utolsó pillanatban, midőn elvált a szép kis városkától s a jó barátoktól — mert így diktálta azt a komoly pillanat s a megszokás!

A vonat csak zúgott, zakatolt tovább jó na-

gyokat pöfékelve, mintha mind azt mondotta volna — „ne busulj öcsém, nem lesz ez mindig így!“ Az ilyenfajta busongástól hamar elalszik az ember; — a mi alakunk is szépen elaludt, csak akkor ébredt fel pillanatra ha véletlenül nagyot nyújtózkodva oldalbalökte a horkolás művészetét rendkívül jól értő „kedves útitárs“ vagy pedig a szomszéd néni kellemes hangján megkérdezte a kalauztól (kezdve dűrban és végezve mollban) — „Uram, még nem vagyunk Nagyváradon?“ Ilyenkor aztán meg-meg tapogatta az óráját, hogy megvan-e, mert hát ez nagyon fontos tényező a diákéletben — és aztán aludt tovább.

Reggel Pesten ébredt fel.

Egy négylábu állattól (azt hiszem, hogy ló volt; biztosan nem tudom) ráncigált lélek kirázón indult a városba, miközben teljes önmegadásal és a sors változhatatlanságába való megnyugvással dudolgatta, hogy — semmi babám semmi, így kell ennek lenni! Egy fordulóánál, midőn ép azt bánta, hogy mikép udvarol egy rendőr a csirkefogónak, egyszerre egy jobb időkből származó gummi kabátba öltözött, piros nyakkendő — fehér kalapos úriember ugrott be a kocsiába! Szent Isten, csak nem akarnak merényletet elkövetni!?

Hamar megvillant agyában, hogy ő egyál-

talában nem „koronásfő“ (különbenis nem a fején, hanem a zsebében levő koronákat féltette) — így hát merénylet fényes nappal — ki van zárva! —

Szervusz te vén róka — gyöngéd szavak után az a bizonyos úri ember úgy össze-vissza esókolta, hogy áll Vilmos császár bajusza a szó legszorosabb értelmében tönkrement!

Hát te vagy Muki? No mi újság, hogy vagy?

Jól hál' Istennek! Pénzem nincs! A szabóm már háromszor járt hozzám, negyedszer a cipészszel együtt kirugtam.

A házi asszonynak két lánya született tíz pernyi időközben, így hát élvezhetjük sírásukat, no de nem baj, majd lekóttazzuk és kiadjuk! Pótvizsgámon szerencsésen megbuktam s ami a legnagyobb újság — képzeld csak — tegnap találkoztam a Kossuth Lajos utcában az ügyvédék cicusával s azt mondotta, hogy ha meg nem adjuk azt a bizonyos selyem blouse-t hát botrányt csinál! Vitriolt emlegetett. Nagy bajjal elindultam, most nem merek arra felé menni!

Ez baj — nagy baj! No de mi hír a szép Píriról?? — Ezt szinte el is feledtem! Bizony nagy újságot mondok, csak el ne ájulj. Egyszerűen megszökött azzal a katonatiszttel, ki annyit baktatott vasárnaponként az ablakuk alatt. —

A tanító az iskolában, a pap a szószéken, a jegyző a község házában, a tanár a katedrán, a bíró a tárgyalási teremben, a földesúr a munkásai között, a gyáros a gyártelepén, az iparos a műhelyben, a kereskedő az üzletben stb. stb. mindannyian használjanak fel minden alkalmat, mellyel a népet e testet-lelket ölé élvezetétől leszoktathatják.

Az olyan helyeken, hol már rombolólag lépett fel az alkoholizmus, állítsanak mértékletességi egyleteket az arra hivatottak!

Társas körök, ifjusági egyletek, alapszabalyaikkban tiltsák meg az alkohol mértéken felüli élvezetét!

Népies gazdasági felolvasások, háziipari tanfolyamok, szóval minden tanulságos összejövetelek alkalmát fel kell használni a nép ily irányú kioktatására.

Végül a városok és vármegyék szabályrendeletileg intézkedjenek a részeg emberek által okozott legkisebb kihágások szigorú megbüntetéséről s közegeik által éber szemmel őrködjének azok pontos végrehajtásáról.

Csak így lehet népünk testében rágódo és nemzeti létünket veszéllyel fenyegető ezen fertőző fekélyt csirájában kiölni.

Rajta tehát, míg nem késő! mert ellenkező esetben veszedelmesen közeledik a romlás és pusztulás órája, melyet a költő is oly szomorú szavakban fejezett ki mondván: „Romlásnak indult hajdan erős magyar“.

Ne engedjük!

S.

Az erzsébetvárosi Kaszinó multjából.

Az erzsébetvárosi Kaszinó mult számunkban jelzett szabályok vezetése alatt működött vagy 37 évig.

De már a hatvanos évek végén egészen átváltoztatta és átalakította azokat. — Úgy találjuk,

átkozott, pedig megesküdött, hogy minket fog szeretni! — No de ez még semmi, most jön a java. Mikor a szöktetés megtörtént, a katonatiszt könnyező szemekkel vallotta be Pirinek, hogy ő tulajdonképen boltos legény; a mundért csak azért vette fel néha-néha, hogy Pirinek annál inkább tessék; hogy ő nem volt soha életében katona, még bár csizma pucoló sem! — De szerelme, hő szerelme, az végtelen, mint az Óceán tükre és tiszta, mikép a zokogó hegyi patak, oh legyen az övé, oh hallgassa meg s ne üzze kegyetlenségével a halálba. Esküszik, hogy boldoggá teszi, hogy minden kedvét teljesíti! Elmehet minden héten a gőzfürdőbe, hogy páholyt fog tartani — igen, állandó páholyt bérel akár ha kell a Carré cirkuszban is! Na lett aztán erre haddel hadd! Piri, miután a pasas fejéhez verte a vizesüveget, menten otthagya és hazament; az apja pedig megtudva a történeteket alaposan megképelte és széttörte a hátán vadonátúj pipaszárát — minek az lett a természetes következménye, hogy Titi néni, Piri mamája meg Tóni bácsit, hites párját ismertette meg a fakanál és laskasírtó hatalmával. — Délután elmentem hozzuk! Tóni bácsi az ebédlöben volt, észre sem vett, annyira elmerült pipája javításában; Titi néni a konyhában sirt és birsalmasajtot csinált miközben — hogy édesítse keservét — akkorákat

hogy a társulat szervezete 1870-ben egészen más; mert 1869-ik év december 19.-én egy közgyűlés egészen új szabályzatot dolgozott ki — és ezt, a mint látni fogjuk, a belügyminiszter 1870. május 24.-én 3156. szám alatt elfogadta és megerősítette.

Lássuk ezen alapszabályokat:

„Az erzsébetvárosi polgári Kaszinó alapszabályai.

A polgári Kaszinó alapszabályait képezik:

- a) a rendes alapszabályok, melyeket a polgári Kaszinó közgyűlése a társulat első alakulása alkalmával elfogadott, 's melyek mint ilyenek csak közgyűlési határozat folytán megváltoztathatók.
- b) házi szabályok, melyeket a változó körülmények kívánalmaihoz képest, a kiküldött választmány és a közgyűlés jóváhagyása reményében ideiglenesen módosíthat.

I. C z é l.

A polgári Kaszinó célja a társadalom különböző rétegeinek érintkezési helyül szolgálni, nemes társalgás, eszmecsere, ártatlan időtöltés 's mivelődés által az alkotmányos mivelődés fejlesztésére szabadelvű irányban hatni, 's a társulás által a mivelődés eszméit mentől szélesebb körben terjeszteni.

II. E s z k ö z.

Az elősorolt célhoz általános eszköz: a napi 's időszaki sajtó figyelemmel kísérése, illetőleg azok olvasása, eszmecsere, 's az olvasókönyvtár pártfogása, s annak külön évi rendes részvények alapján terjesztése, illetőleg jövő fennállásának biztosítása.

III. V a g y o n.

A polgári Kaszinó tulajdon vagyont képezi, a tagsági díjak, évi részvények, önkéntes adakozások, közgyűlési rovatok, melyekből a lehető szükségletek pontos számadás mellett fedeztetnek.

IV. B e l s z e r v e z e t.

A polgári Kaszinó öngazgatását a részvényesekből álló közgyűlés által gyakorolja, mely közgyűlés a társulat rendes és lehető tiszteletbeli tagjaiból áll, — a polgári Kaszinónak tagja lehet minden fedhetetlen jellemű, 's magaviseletű férfi.

V. R e n d e s t a g é s k ö t e l e s s é g e i.

- a) Rendes tagnak tekintetik, ki a polgári Kaszinóba belépés; illetőleg felvetési szándékát egy rendes tag által az elnöknek be-

nyalintott, hogy biztosan fele elfogyott készítés közben; Pirit nem láttam, de több mint bizonyos, hogy szobájában volt és ruhát próbált. Aztán Titi néni bevitt a nappaliba és egy adag diszkrécio biztosítása mellett mindent elmondott; de megkért, hogy se Pirinek se Toninak (így szokta ő mondani) ne szóljak! Én biztosítottam, mi alatt elpletykáltuk, hogy milyen dúrva ember az a Tonni, minden semmiségből olyan nagy dolgot csinál.

Alig ment ki Titi néni, előkészületeket tenni az uzsonnához; baktatott be Tónibácsit! Na öcsém, soha meg ne házasodjék! Egytől egyig rosszak ezek a lányok! Hiába az anyai nevelés az sokat számít; bizony tönkretehetem összes pipáimat, nem tudok parancsolni Pirinek. Ugy-e nem hallotta, hogy milyen skandalum történt tegnap az én becsületes házamnál? Hát képzelje csak a lány — — —

— De Tonni az Istenért már megint mit jár a szájad? Jobb lesz, ha ki még és nem rontod a levegőt azzal a komisz pipával. Elvégre is olyan nagy bűn az, ha Piri elment azzal a katonával — vagy Isten tudja mivel a vendéglőbe? Különb is ez most a legújabb párisi divat — s a lányok nem tartják a mint hallom kellemetlennek az ilyesfajta kirándulásokat. —

— No megint mit papolsz? Hisz' csak azt

jelentve az igazgatóválasztmány által titkos szavazat útján elfogadtatik.

- b) Ki a szabályszerű tagsági díjt 8 Osztr. frtban lefizeti, — évi rovatalt senki sem fizet azon évben, melyben taggá választatott.

Az igazgatóválasztmánynál eshető elutasítási határozat esetében az illető folyamodhatik a közgyűléshez

Becsületbeli, 's szabályszerű kötelessége mindenkinek a részvény befizetése, a béállással egyidejűleg a tagsági díj felhajtására a polgári Kaszinó kereseti joga elesmertetvén.

- c) Ki az alap-, 's lehető házsabályokat, nemkülönben minden a közgyűlés által hozott, 's ez okból kötelező határozatokat követi, 's ez által a polgári Kaszinó javát, 's előhaladását előmozdítani magát kötelezi.

R e n d e s t a g j o g a i.

A rendes tag a polgári Kaszinó minden lehető javadalmaiban egyenjoggal részesül, a közgyűlésen szóllási, indítványozási, szavazási, 's vendégbevezetési joggal úgy tevőleges, és szenvedőleges választási képességgel bír, a közgyűlésen a Kaszinó ügyei iránt az igazgatóválasztmánytól felvilágosítást igényelhet.

A tagság megszűnte, 's kizáratás esetei.

Bármely tag kötelességeinek a választmány által ismételt megintés után igazolatlan mulasztása, vagy azok betöltésére vonatkozó határozott vonakodás, vagy a Kaszinó becsületén ejtett csorba miatt a közgyűlés által kizáratathatik, de ezt, ha maga az érdekelt, vagy pedig egy más tag kívánja, közgyűlésileg kirendelendő hét tagu választmány rendkívüli vizsgálata, véleménye s jelentéstétele kell hogy megelőzze.

A tagság önként megszűnik a tagnak halála, vagy valamely közbüneti elíteltetés által. Bármely esetben a már befizetett részvény, vagy évdíj vissza nem követelhető.

VI. T i s z t e l e t b e l i t a g.

Minden a közgyűlés által választott tiszteletbeli tag egyenjogu a rendes taggal, 's ezen kívül az évi díj fizetéstől mentesített; ezen jog élvezése élethosszig tart, kivéve, ha a tagsági megszűnésre, 's kizáratásra okot ad.

VII. I d e i g l e n e s t a g.

Rendes vagy tiszteletbeli tagnak beajánlása alapján ideiglenes tagnak tekintetik mindenki, ki változó foglalkozásánál fogva — hivatali vagy

akartam elmondani, hogy . . . hogy a lányomnak tegnap ismét újrúhát kellett csináltatnom: nem resrelled Muki úr előtt veszekedni? — Később Piri négyszem közt mindent bevallott és megesküdött, hogy a katonatiszt még bár meg sem esókolta, hogy többé nem lesz soha hűtlen, hanem élete végéig szeretni fog. Én adtam a haragsat; azt mondtam, hogy kést mártok a csábító szívébe, hogy felvettetem dinamittal a boltját stb. stb. de aztán az uzsonna kissé megengesztelt (Isten uestese rajnai lazac is volt) végre sok minden jó reményében Pirinek a te nevedben is megbocsáttottam s a függöny mögött megeskókoltam.

Na ez igazán isteni lehetett! Most már biztosak a jó uzsonnák! Adieu Klics mama! Többé nem látsz minket!

Alig állott meg a kocsit lakásunk előtt — már is ott volt az öreg hordár lesegíteni a csomagot és felajánlani szolgálatait nekünk, mint régi hűveinek, 50 percent engedménnyel. Aztán az egyetem felé „eveztünk“ s mindenről diskuráltunk — csak — csak az elválás okozta nagy bánatról nem. —

70

katonai állás - - rendes tagja nem lehetne a polgári Casinónak, de azért annak minden lehető javadalmában részesülni óhajtana, ha havonként minden hó 1-én a közgyűlés által meghatározott díjt előre befizeti a pénztárba; 's magát Erzsébetvárosáni mulatása ideje alatt havi fizetőnek nyilvánítja.

Az ideiglenes tag a rendes és tiszteletbeli tag jogait azon megszorítással élvezi, hogy választmányi vagy közgyűlésen tanácskozási joggal igen, de szavazási joggal nem bír.

VIII. Vendég és jogai.

Rendes és tiszteletbeli tagok által fedhetlen jellemű, 's magaviseletű férfiak mint vendégek bévezethetők, 's e minőségben az ideiglenes tagokat illető jogokat 3 napi időtartam alatt díjmentesen élvezhetik.

Az Erzsébetvárosán helyt lakó a vendégi jogát csak egyszer élvezheti, míg az idegen azt többször is.

IX. Közgyűlés.

A rendes uton, 's szabályszerűen láttamozottan egybehívott tagok összege képezi a közgyűlést, mely mint ilyen kétféle, rendes, 's rendkívüli.

Rendes közgyűlés minden negyedév 1-ső vasárnapján - - rendkívüli a hányszor az igazgatóválasztmány, vagy az indítványkönyvben bár 10 tag ohajtja, mulhatatlanul egybehívandó.

Az egybehívóban kijelöltetvén a közgyűlés tárgyai részletesen.

A polgári Casinó igazgatására, 's minden lehető ügyeinek vezetésére titkos szavazat többséggel, vagy felkiáltással egy elnök, jegyző gazda, pénztárnok, és 10 választmányi tag választatik. kik együtt az elnök vagy helyetese által láttamozott meghívás uton egybégült választmányi gyűlésben képezik az igazgatóválasztmányt.

A közgyűlést valamint az igazgatóválasztmányt vezeti az elnök, vagy indokolt akadályoztatása esetében a legkorosabb választmányi tag.

A jegyzőkönyvet vezeti a jegyző, a mely jegyzőkönyvnek verificatioja ha rögtön meg nem ejthető, egy 5 tagu jelenvolt albizottmányra az elnök 's jegyző jelenlétében bizható, azonban ha a közgyűlés ohajtja az elébb felolvasandó.

A közgyűlés nyilvános 's szabályszerűen kellő időben az elnök által kibocsátott, a tagok saját aláírásával láttamozott meghívás után határozat hozatalra a jelenlevő tagok általános - alap vagy házi szabályok módosítására kétharmad szavazat többsége igényeltetik.

(Folytatása következik).

HELYI HIREK.

Lapunk előfizetőihez. Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kik a múlt évi előfizetéssel hátralékban vannak, szíveskedjenek a mellékelt posta-utalvány felhasználásával kiadóhivatalunkba beküldeni hátralékaikat, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Áthelyezés. Mint értesülünk, Istvánffy Miklós, m. kir. honvédszázados városunkból Dévára helyezettett át.

Időjárás. A kemény és tartós hidegek beállottak s mint a hőmérő mutatja f. hó 7-én reggel 7 órakor 20° C. volt a hideg. A legkeményebb hideg ez, a mi e télen volt.

Vizkereszt napja. Szerdán folyó hó 6-án ünnepelte a róm. kath. egyház a három napkeleti király Gáspár, Menyhárd és Boldizsár ünnepét. A szent írásból tudjuk, hogy a három szent életű királyt egy csillag vezette a kis Jézus jászolyához, kik midőn megérkeztek leborulva imádták az isteni kisdedit s aranyat, tömjént és myrhát

ajándékoztak neki. Ennek emlékére rendelte az egyház vizkereszt ünnepét, mely alkalommal vidékünkön a róm. kath. lelkész minden hívőjét meglátogatja és mindannyinál házszentelési szertartást végez.

Városunkban is, a korán reggel végzett isteni tisztelet után, mindkét szertartásu róm. kath. lelkész és segéd személyzete elindult a házszentelés végzésére, mely csak az estéli órákban ért véget.

Karácsony a gör. kath. és gör. keletieknél.

Városunk gör. kath. és gör. kel. hívoi folyó hó 7-én ünnepelték a kis Jézus születését, mely alkalommal mindkét felekezet templomában nagyszámú hívő közönség jelenlétében tartattak meg az isteni tiszteletek.

Vajjon mikor fog elérkezni azon idő, melyben minden felekezet egyszerre ünnepel? Erre különösen az iskoláknál nagy szükség volna.

Az Otthonból. A „Polgári Otthon“ olvasókönyvben Király Pál, főgimnáziumi tanár folyó hó 3-án tartotta meg folytatólagos előadását a magyar történelemből. A szép számmal megjelent köri tagok és vendégek élvezettel hallgatták a jeles történész szép előadását, mely öt negyed óráig tartott. Az előadás tárgya Zsigmond, Ulászló, Albert és V. László uralkodása volt. Történelmünk e változatos korszaka, a hős Hunyady János élettörténete, híres csatái, melyeket a tudós tanár bámulatos részletességgel adott elő, nagyon lekötötték a közönség figyelmét.

Mindnyájan, kik e szép előadást végig hallgattuk, sokat, nagyon sokat tanultunk, s a tudós tanárnak haza szeretetünk ápolására irányuló nemes fáradozását lelkes éljenzéssel jutalmaztuk. Adja Isten, hogy sok oldalú ismereteit sokan és sokáig élvezhessük. Jelen volt.

A próbabál. Carbone János a budapesti operaház magántáncosa rövid itt időzése után folyó hó 2-án tartotta meg az erzsébetvárosi tükörképzőszálloda dísztermében mindkét nembeli kisebb tanítványával az eredményeket tanúsító próbabálját.

A természet és karzatot előkelő szép számú közönség foglalta el, amely különben pompás tapasztaló kedvében volt s majdnem minden egyes táncot megismételtetett. - - Az érdekesen összeállított műsor minden egyes számát Carbone János növendékeinek produkciója töltötte be. A kedves kis növendékek egymásután vonultak fel a műsor sorrendjében a podiumra s meg is látszott egymásnak elfogultsága, amikor a neki szokatlan helyen közönségünk elé lépett. Ezen tánc előadásra azonban nem szabad a bírálóknak nagyobb mértékét alkalmaznunk, mert hiszen e kis teremtek mindenike alig pár hétig kultiválta a tánc szép művészetét. Amnyi azonban bizonyos, hogy a szerepeltek valamennyien meglátszott a tanító jeles oktatási módszere. A bemutatkozottak sorából kiemelendőknek találjuk:

1. A Japán táncban: Gorove A., kisasszonyt;
2. a Cigány táncban: Kulin M., kisasszonyt;
3. a Spanyol táncban: Gorove M., Kulin I., kisasszonyokat és Carbone Ferencet;
4. Jaconne táncban: Barla A., Barla P. kisasszonyokat és Vertán S.-t;
5. a Stíriai táncban: Madaras G., Vertán I. kisasszonyokat és Carbone K.-t;
6. a Jokei táncban: Barla A., Gorove A., Kulin M., és Zakariás P., kisasszonyokat;
7. a Magyar szőlőben: Madaras G., kisasszonyt és Carbone K.-t;
8. a Tarantella táncban: Kulin M., kisasszonyt és Kulin I.-t;
9. a Kozák táncban: Carbone K.-t és Gorove L.-t;
10. a Kórmagyar táncban: Ávedik K., Heilper Sz., Simu S., Szintay E., kisasszonyokat, Agg E., Bián J., Carbone F. és Cseke D.-t, kiknek izlésesen összeállított öltözkük és csinos táncmozdulataikban volt részünk gyönyörködni.

Szépén lejtették és gyakorlottságuk teljes bizonyítékát adták: 11. a Dismagyar táncban: Carbone Jánosné úrnő és Király Géza úr; 12. a Sevillai táncban: Carbone János úrnő. -

Elismerés illeti a kedves szülőket is, kik semmi áldozatot sem kimélve igyekeztek arra, hogy közönségünknek egy kellemes estét szerezzenek. -

Egyházi könyvtár. A helybeli ref. egyház könyvtára, melynek rendeltetése az, hogy a hívek vallásos, erkölcsöt nemesítő olvasmányokhoz könnyen juthassanak, megnyílt. A református hívek teljesen ingyen használják a könyvtárat, hogy mindenki, a ki nemesebb, szellemi táplálékra vágyik, könnyen hozzáférhessen. A könyvek tartalma vallás-erkölcsei, egyháztörténeti, magyar történelmi és gazdasági ismereteket terjesztő, fejlesztő. A könyvtár teljesen adományokból állított össze s bár most még kicsiny, de szorgalmas gyarapítással rövid pár év alatt erőteljes, áldásos intézménnyé fejlődik. Érdekes megemlíteni, hogy az erdélyi egyházkerületben ez a legelső református egyházi könyvtár.

Elfogott betörők. Lapunk legutóbbi számában jeleztük, hogy a Zakariás Testvérek piactéri üzletében betörők jártak. Mint most értesülünk, a csendőrök elfogták a betörőket Kertész Pál és Boldizsár György volt gyepmester legények személyében. Tettesek beismerték bűneiket s az ellopott 6 drb. tarka kendőt, egy órát, egy aranygyűrűt és egy régi ezüst tallért előadtak. A szentágotai járásbírószobában vannak őrizet alatt jelenleg a betörők, kik ha nem is várják, de meg fogják kapni cselekedeteikért méltó büntetésüket.

VEGYESEK.

Rendelet a cégtáblákról. A vagyonszünet kereskedők a cégtáblákra nagy jelentőségű „né“ vagy „utóda“ szócskát rendszeren úgy alkalmazták, hogy azokat látszó nélkül észrevenni nem igen, vagy alig lehet. A kereskedelmi miniszteriumban az a vélemény, hogy ebből végzetes félreértések származhatnak és ezért útasítja az iparhatóságot, hogy ilyen cégtáblákat meg ne tűrjön és azon kereskedők ellen, akik ilyen cégtáblák mögé rejtik a vagyonszünetet, az 1894. évi XVII. t. c. 115 §-át szigorúan alkalmazza.

Ki a kisiparos? A kereskedelmi miniszter egy fennforgó ügyből kifolyólag most eldöntötte, hogy ki nevezhető kisiparosnak. A miniszter szerint csak az a kisiparos, akinek sem inasai, sem legényei nincsenek, aki tehát egymaga folytatja a mesterséget. Minekutána, pedig ez a különös döntés megtörtént, az is nyilvánvaló lett, hogy vasárnapi munkaszünet ideje alatt csakis a kisiparosoknak van joga dolgozni. Azok az iparosok, akiknek inasai és legényei vannak, ipari munkát, a munkaszünet időben még a saját lakásukon sem végezhetnek.

A gyermekbetegségek ragadós voltáról. Az ugynevezett gyermekbetegségekről, mint a vörheny, bárányhimlő, torokgyík, számarhurut stb. tudjuk, hogy azok roppant könnyen és igen hosszú ideig ragadósak más személyekre. Ismeretes, ha egy családban valamelyik gyermek megbetegszik, testvérei hosszabb-rövidebb idő múlva megkapják ugyanazt a betegséget. Erre nézve azt kell feltenni, hogy a betegség csirái még hosszú ideig annak elmúltá után a betegszoba tárgyain, a ruhákon, sőt magán a testen reátapadva maradnak. Különösen szívósak és életképesek a vörhenyek csirái. Így egy müncheni orvosi lap felemlít egy esetet, amelyben egy előzőleg teljesen egészséges asszony vörhenyben megbetegedett. Az eset kutatásakor kiderült, hogy az illető férje több, mint egy negyed évvel előbb katonai szolgálata alatt vörhenyben megbetegedett és a szokásos fürdő nélkül bocsátották el. Bőrének a megvizsgálásakor még világosan látszottak a hámlások és éppen ezek a bőrdarabkák, a melyek e hámlással a testről leválnak, továbbítják leginkább a betegség csiráit és közvetítik legkönnyebben a ragályt.

IRODALOM.

Útmutató az iskolák és óvodák irodai teendőinek ellátása címen dr. Szabó Mihály kisküküllőmegyei kir. tanfelügyelő új kötetet adott ki.

Az iskolai irodai adminisztráció népoktatás-ügyünk rohamos fejlődése s különösen a nem rég kiadott állami elemi isk. gondnoksági és községi iskolaszéki útasítások, valamint a gazdasági ism. iskolai szervezet stb. rendelkezései folytán oly annyira kifejlődött, hogy abban ma már útmutató vezérfonal nélkül eligazodni csaknem képtelenség.

E tájékoztatást növeli azon körülmény, hogy az iskolafajok különfelesége legtöbbször más-más elbánást igényel.

Népoktatásügyünk jelenlegi állásában nemcsak az elemi, (polgári), gazdasági-, és általános ismétlő iskolának, hanem az iskolaszékeknek, gondnokságnak, a kisedóvónak s legtöbb helyt az iparos- és kereskedő tanonciskolának és ezek felügyelő bizottságának is minden irodai teendője a tanítóra, illetőleg (igazgató tanító) hárul. És ha figyelembe vesszük, hogy az óvónő tanítónő- és tanítójelöltek az iskolai irodai dolgokban igen kevés tájékozottsággal kerülnek ki az életbe, azt hiszem felesleges részletezni, hogy az e téren járatlan tanító (óvónő stb.) mily sok zavart okoz s mily tömörked közbeeső írásbeli intézkedésre ad alkalmat. Már pedig minden új tanítót a nagyon is sokféle iskolai irodai teendőbe a tanfelügyelőségi irodából papíron betanítani nagy feladat, csaknem lehetetlenség.

E körülményt a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszterium is még 1889. évi 411. eln. szám alatt kelt rendeletében elismerte, midőn jelzi, hogy intézkedett miszerint „az iskolai adminisztráció terén a tanítói hivatallal összekapcsolt teendők egy útmutató könyvecskeben világos módon magyaráztassanak meg.“ E könyvecske tudtommal mindeztideig nem jelent meg.

Az érzett hiányon segíteni óhajtván dr. Sz. M. „Útmutató az iskolák és óvodák irodai teendőinek ellátására“ c. munkájában hosszas tanulmányozás után rendszeresen feldolgozta az irodai teendőkre vonatkozó összes tudnivalókat. Több hasonló ügyforgalmu hivatal ügyviteli szabályzatának s főleg az egyszerűsítési törvény idevágó rendelkezéseinek összehasonlítása és felhasználásával ez úttörő munka I. részében az iskolai kisebb ügyforgalomra való tekintettel egybeállította az „iskolai irodai ügyviteli szabályzatot“, a II. részében a tanulmányi és az iskolai anyagi ügyek összes irodai teendőjét a legnagyobb részletesség mellett rendszerbe foglalva kellő számú példával megvilágítva tárgyal s végül a munka III. részében az iskolai kezelésben és rendtartásban használandó mintegy 54 nyomatvány-mintát mutatja be, az egész munkában minden tétel után zárójel közt hivatkozva az illető rendelet szabályzat vagy szervezeti útasítás keltére és számára.

Egy szóval tárgyalva és gyakorlati módon utasítás van adva e könyvben mindazon irodai teendőkre, a mik az állami és községi kisedóvónak, az elemi mindennapi, általános és gazdasági ismétlő iskolákban, illetve ezen intézetek iskolaszékei, gondnokságai és felügyelőbizottságai ügykörében előfordulnak, vagyis mindazon intézeteknél, melyek rendszeren egy igazgató vezetése alá tartoznak.

Használhatják e munkát a kisedóvónok, elemi, felsőnép és polgári iskolai, gazdasági ismétlő iskolai, iparos- és kereskedő tanonciskolai igazgatók, tanítók, tanítónők és a képezdei növendékek; az iskolaszékek, gondnokságok, óvodai-, iparos- és kereskedő tanonciskolai felügyelő bizottságok s a kir. tanfelügyelőségek is.

Dr. Szabó Mihálynak ezenkívül még öt munkája forog közköze: Tanügyi teendők határidő jegyzéke; Tanítók (-nők) jogai kötelességei;

Népoktatásügyi közs. közigazgatás kézi könyve. A kir. tanfelügyelőségek hivatali ügykezelési szabályzata. A kir. tanf. ügykezelésének egyszerűsítése és hatáskörének kiterjesztése. A hat munka ára 15 K. Ajánljuk olvasóink figyelmébe. E szóban levőé pedig külön 5 K 20 fill.

CSARNOK.

Székely sziporkák.

Sirhatok-e Márisnén? A székely községekben az a szokás, hogy a halottól hozzátartozói a temetési szertartás alkalmával hangos sirással bucsúznak el. Egy temetés alkalmával a meghalt anyának három leánya anyjuk iránt a kegyeletet irgalmatlan sirással igyekeztek leróni. A mint egyik belefáradt, folytatta a másik s mind hatalmasabban jajgattak úgy annyira, hogy a szertartást nem lehetett hallani. Megsokolták a körül állók a gyermeki kegyelet ilyen való nyilvánítását s nagy nehezen elhallgattatták őket. Mikor a bucsúztató utolsó versszaka is elhangzott, oda szól az egyik sirató a mellette álló nénjéhez: „Sirhatok-e Márisnén? — „Most már vessed!“ biztatta a kérdezőt és ő szót is fogadott.

Hogyan lett három szekér mészből két szekérral. Három székely ugyanannyi szekér meszet árult a város piacán. A mesz sűrűsen eladó volt, mert otthon sietős mezei munka várt a gazdákra. Kínálták a meszet véka és szekérszámra, de nem akadt vevő. Végre megkínáltak egy építész. Ez azt mondja: „Két szekérral véka számra megveszek, de többre nincs szükségem. Egyezzenek meg, hogy melyik kettő hajtson be, hogy mérjük le.“ „Vegye meg uram mind a háromról!“ „Nem kell“ — volt a felelet. „Én megyek s két szekér jöjjön utánam.“ „Menjen csak az úr, met mi es eckeribe ott leszünk.“ Az építész eltávozása után az egyik székely így szól: „No Están, a te szekeredről egy pillanatra az enyémre s a Paliéra átal a meszet, met csak két szekérral kell!“ A szót tett követte s a három szekér mészből csak kettő lévén, behajtottak az építész udvarára s véka számra lemérték a meszet. Így lett a három szekér mészből csak két szekérral.

Az oláhok bejövetele. Hogy hogyan jöttek be az oláhok Erdélybe, azt a háromszéki székelyek a következő sajtáságos népregével beszélnek el. Azt mondja ez a nép rege, hogy régesrégén itt óriások laktak. Egy óriásnak akkora óriás lova vót, hogy a hátulso lábával a Bálványos várnál s az elsővel a Perkó hegy oldalán levő várnál állott és a fejével Ojtoz fölött benyult Romániába s úgy duskált ott a kövér vetésekben. Ez nem tetszett a románoknak s összegyűltek sok ezren, hogy behajtsák a lovat. Bele is kapaszkodtak a földig érő nagy sörényébe, húzták, cibálták. Történt ekkor, hogy egy légy a ló farára szállott s érzékenyen megcsipte, a ló hátra kapott a légyhez s ekkor a sörényébe kapaszkodó oláhok beszórta Erdélybe, így jöttek be.

A székely legény baja. Házasodni akart a székely legény. A szülői szereztek is egy neki való leányt s azt mondták, hogy ezt vedd el fiam, mert megélsz vele. A fiu nem kapott a szép menyasszonyon, hanem csak busúlt.

Vége az apja kérdezte: „Hát te meét vagy olyan szomorú mintha az arrod vére folyna?“

„Hej!“ — sohajt a fiu — „hogyne vaonék szomorú, mikor nekem egy olyan idegen fehérnépet kell elvennem.“

— „Oh be bolond vagy te Están! — Szien más es úgy vaót velle! Eén es idegen fehérnépet vettem el.“

— „Met az nem igaz! met kiednek könnyű vaót, met kied eedes anyámat vette el, eökeme pedig osztáng nem idegen.“ F.

Szerkesztői üzenetek.

„Kiváncsi“. Becses sorait vettük s tisztelettel értesítjük, hogy a mult évről 3 korona hátraléka van.

Z. Somlyó. Levél ment. Reméljük, hogy feltételeinket elfogadod. Igéretedet elvárjuk.

Takarékos. Igéretét szíve-en yettük. Legyen türelemmel addig is, míg levélünket megkapja. 1. Nem lehet. 2. Szerencsétől függ. 3. Tudomásunk szerint nem jár.

Felelős szerkesztő: Dr. Gillyén Kálmán.
Kiadó laptulajdonos: Első Erzsébetvárosi Nyomda.

HIRDETÉSEK.

Szám 4390—1903 tlkv.

Árverési hirdetmény.
és árverési feltételek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az erzsébetvárosi takarékpénztár részvénytársaság végrehajthatónak Langa Juonné szül. Bács Lina darlaci lákós végrehajtást szenvedő elleni 336 K tökekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek következtében az erzsébetvárosi kir. törvényszék kerületében fekvő s a darlaci 156 sztljkvben A † 20 rend 444 hrsz. kert 27 K, 445 hrsz. faház 640 K; a darlaci 599 sztljkvben A † 1 rend 3024 hrsz. szántó 62 K; a darlaci 850 sztljkvben A † 1 rend 1787 hrsz. szántó 250 K; a darlaci 1136 sztljkvben A † 1 rend 1754 hrsz. legelő 63 K, 1755 hrsz. szántó 1168 K és a darlaci 1157 sztljkvben A † 1 rend 2168 hrsz. rét és 2169 hrsz. szőlő 110 K, összesen: 2320 koronában megállapított kikiáltási árban az 1904. évi február hó 27-ik napján d. e. 9 órakor Darlac község házában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tesz, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi 60. t.-c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni vagy az 1881. évi 60. t.-c. 170 § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Erzsébetváros 1903. november hó 30.-án.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

3

Graeser, kir. e. bíró.

Friss töltésű

korondi borvizet

2 1—10 tartok raktáron.

Török Gergely, Erzsébetváros.

Egy új ház

a Kabdebó-Simon utcában 159. szám alatt
eladó, vagy kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad: **Donszky István**, százasdos.

1 2—2